

ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

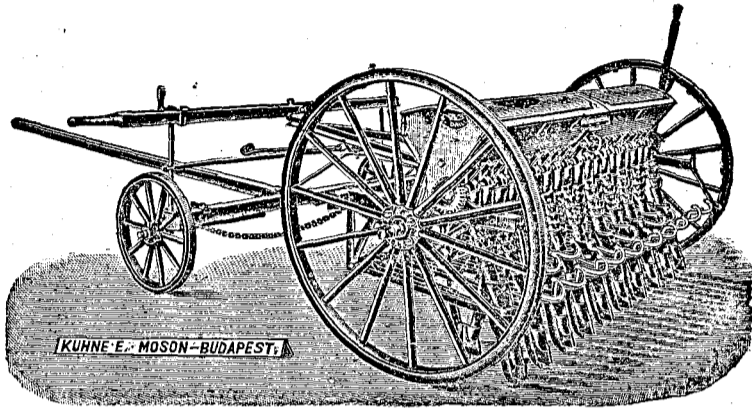
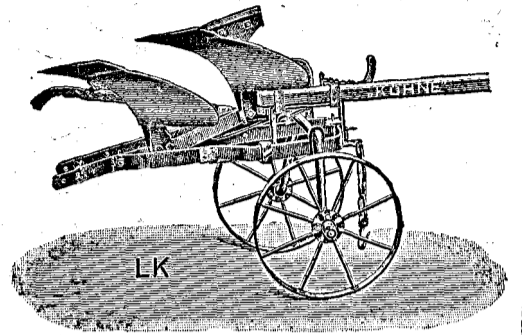
KOLOZSVÁR, 1911. Augusztus 13.

33. SZÁM.

Mindennemű talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tölgyűrűs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II”

hirneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57a.

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcásboronák, javított szerkezetű négyes ekék.

2012

Szám: 3.46-1911.

Pályázati hirdetés.

A tordai Szabó József-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdetik.

Az iskola célja az erdélyi részeken az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni, kisgazdákat saját birtokukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró előmunkásokat, béres gazdákat, tehenes számagókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1911-1912 ik. tanévre 12 ingyenes növendék fog felvételt. Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek és kifejtett szorgalmukhoz képest havi 6-10 korona ruházati segélyben részesülnek. A felvételi feltételek és egyúttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

a) **születési bizonyítvány**, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. Katonai szolgálat teljesítését tanúsító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;

b) **orvosi bizonyítvány**, mely az ép, erős, gazdasági munkára alkalmas testalkatot igazolja és a himlő elleni sikeres újraoltást bizonyítja;

c) **elemi iskolai bizonyítvány** annak igazolására; hogy a belépni

óhajtó jól tud írni, olvasni s a négy alapmíveléssel számloni. Gazdasági ismétlő iskolát végzett egyének a felvételnél előnyben részesülnek;

d) **írásbeli nyilatkozat** a belépni óhajtó szüleitől, esetleg annak gyámjától, melyben azok kötelezik magokat, hogy a tanfolyam tartama alatt a növendékeket az iskola kötelékéből nem veszik ki;

e) **hatóságierkölesi bizonyítvány**;

f) állami ingyenes helyre folyamodóknál **hiteles irat**, mely felő tünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia és megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a m. kir. földmívelésügyi minister ur önagyméltóságához címzett kérvény, lehetőleg személyes jelentkezés útján az erdélyrészi (székelyföldi) ministeri kirendeltségnél Marosvásárhelyt, vagy pedig a Szabó József-féle kisebb magyar gazdasági iskola igazgatóságánál (állami birtok kezelőségénél) Tordán legkésőbb **augusztus hó 15-ig** lesz beadandó.

Az iskola szervezeti, rend- és fegyelmi szabályzata ugyanott megtekinthető, vagy pedig érdeklődőknek a m. kir. földmívelésügyi ministerium erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltségéhez Marosvásárhelyre intézendő levélbeli megkeresésére díjtalanul megküldetik.

Marosvásárhely, 1911. június hó 15.

2611

Erdélyrészi (székelyföldi) ministeri kirendeltség.

Gazdátársaink sz. figyelmébe ajánljuk, hogy

rézgálicot,

rézkénport,

permetezőket.

kénporfuvókat,

cséplési szemet,

zsákokat,

ponyvákat,

olajokat

2336 II

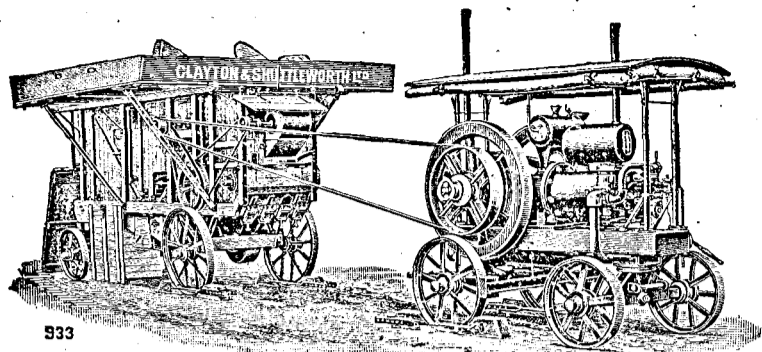
továbbá

m ü t r á g y á t

:: állandóan raktáron tartunk s legjutányosabban szállitunk. ::

Tessék ajánlatot kérni

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhely.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
 Dr. Osztián Olivér és Társai
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Sürgönycím: Coloniále Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

2485

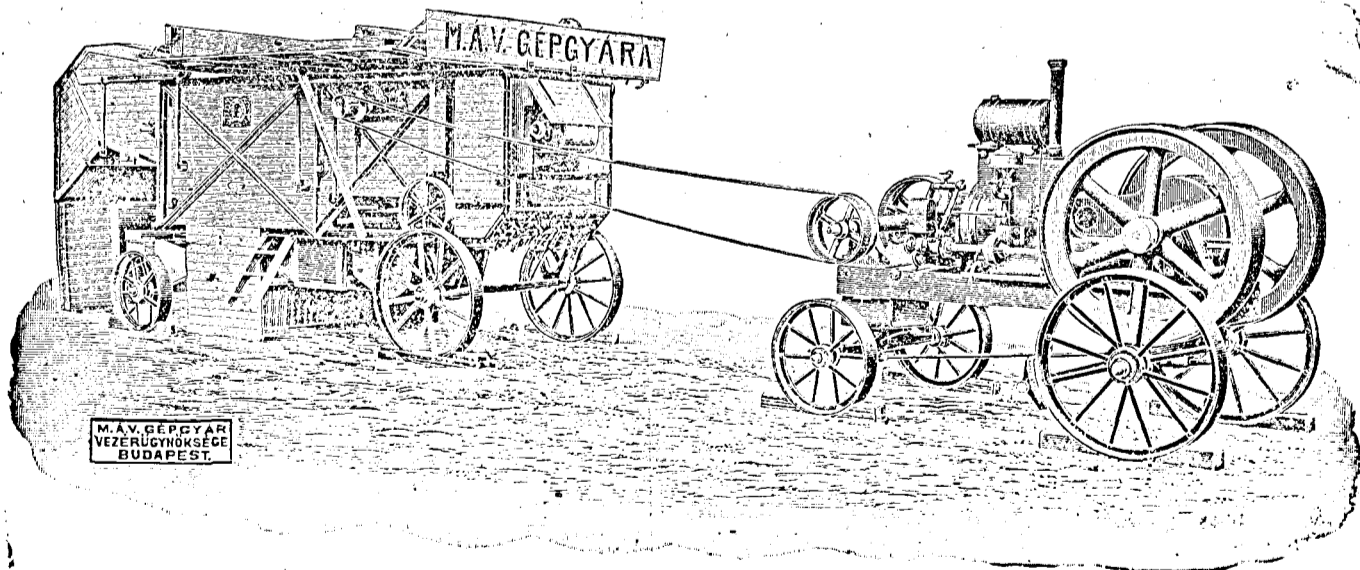
Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége. <i>Rubinek Gyula.</i>	389
Birtokfelaprózás és mezőgazdasági haladás. <i>Hadviger Albert.</i>	389
A romániai tanulmány út.	391
Kézi tengeri-ültető. (J.)	391
Állami népszerítő gazdasági akciók Magyarországon	392
Kormányintézkedések	692
Vegyes közlemények.	393
Hirdetések.	

Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége.

Irta: *Rubinek Gyula*, az O. M. G. E. igazgatója.

Folyó évi augusztus hó 8.-án — habár csaknem az utolsó órában —, de végre megalakult a „Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége“. Ez a tény arany betűkkel lesz bele írva Magyarország szociális és gazdasági történetébe. Ez az az intézmény, amelynek feladata megszünteti mindazokat az anomáliákat, amelyek a parcellázás körül felmerültek, ez az az intézmény, amely földbirtok politikánknak nemzeti konzervatív irányt szabni hivatott.

A földbirtok nem árucikk, amelynek forgalmi értékét az adok-veszek mindennapi alakulása szabja meg, a földbirtok a legfontosabb termelési tényező, minden javaink ősforrása, nemzeti irányu fejlődésünk biztosításának leg-hatalmasabb eszköze, s egybefoglalva, mint összefoglalom a haza maga.

Annak a korlátlan, tervszerűtlen, szükségtelen, s legtöbbször úgy gazdasági, mint szociális szempontból is káros földeldarabolásnak az új intézet lesz hivatott gátat vetni.

Ez nem annyit jelent azonban, hogy az új intézmény feladata abban merüljön ki, hogy konzerválja a mai birtokviszonyokat, hanem, hogy földbirtok forgalmunkra irányítólag haszon közre.

Igen helyes az a törekvés, amely mind többeket akar fölhöz kötni, ámde nem terhes adóssággal, de a boldogulás biztos reményével történjék ez s úgy, hogy az új helyzet sem gazdasági, sem szociális tekintetben ne teremtsen a réginél rosszabb helyzetet.

Nagyon is nem másodrendű kérdés a köz szempontjából, hogy kinek a kezébe kerül a föld, tud-e az egyed azon nem csak annyit, de többet is termelni, mint az előd. Tapasztalati tény ugyanis, hogy az elparcellázott nagy- és középbirtokon az eladósodott vevő sokkal kisebb átlagokat termel, mint az előd, amint azt egyébként mindenki megfigyelheti bármely közepszerűen kezelt nagy- vagy középbirtok szomszédságában, hogy a barázda szomszédos kiscsajda soha sem tud annyit termelni, mint a szakszerűbben kezelt nagy- vagy középbirtok.

A birtok felosztásával pedig az is az egyik cél, hogy többet termeljünk, amit azonban csak akkor fogunk elérhetni, ha az új birtokot nem hagyjuk magára, hanem gondját viseljük addig, amíg megerősödik nemcsak anyagiakban, de szakértelemben is.

S ép az lesz az új intézetnek legszebb feladata, hogy a parcellázás, telepítés s nagy földbirtok szövetkezetek útján véglegesen, vagy ideiglenesen felaprózott intenzív kulturájú közép- és nagybirtok helyén, nemcsak legalább a multhoz hasonló, de azt felülmúló intenzív kultúra fejlődjék.

A másik cél az elsővel kapcsolatban az, hogy a földbirtok felaprózásánál a középbirtokos és középbirtokos osztály képzésére is tekintettel legyünk. Eltekintve ugyanis minden más szemponttól a földarabolandó birtokokon alkalmazott gazdatisztek jövője tekintetéből sem szabad az új intézet által kibérlendő nagybirtokokat csak földbirtok szövetkezetek révén hasznosítani. Ez nem is fog menni, s nem is szabad a kisember boldogításának jelszava alatt proletárokat termelni.

A bérbe kerülő kötött és nem kötött birtokon alkalmazott gazdatiszteknek esőbbségi joggal kell bírniok arra, hogy a bérbe kerülő nagybirtokból anyagi erejükhöz mértén bérlethez jussanak, mert ilykép a bérletek szakszerű kezelése már is biztosítva van, s megoldást talál úgy a gazdasági, mint a szociális szempont. Az így alakított középbirtok tulajdonosai lesznek hivatottak gazdasági szak tudásukkal példaadón szolgálni, s társadalmi téren pedig a régi középosztály és gazdatiszti kar szerepét betölteni.

Mindezeket egybevetve örömmel üdvö-

zöljük a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségét, megalakulása első pillanatában. Habár minden reményt nem is váltott be, nagy bizalommal nézünk jövő működése elé, mert benne a gazdatársadalomban már régen élő s két évtizede ringatott eszme gyakorlati megvalósítását látjuk. Üdvözöljük mint bátor kezdeményezőt, amely a politikai vihar közepette is utat és módot talált ily nagy fontosságú százados jelentőségű alkotásra.

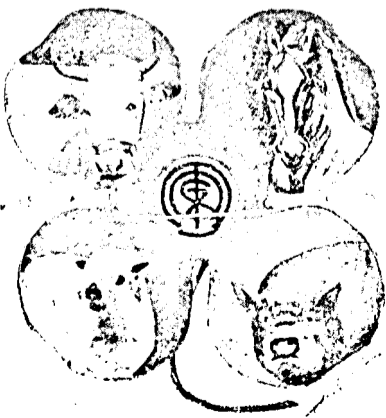
Birtokfelaprózás és mezőgazdasági haladás.

Minél fejlettebb valamely ország mezőgazdasági kulturája, mely természetesen a föld hozadék képességének emelkedésében nyilvánul, annál értékeesebb lesz a föld; tehát a birtokforgalmi árak emelkednek. Így a birtokos a mezőgazdasággal foglalkozó osztály terén levő értékelkedés annak jólétét kell, hogy eredményezze és világos, hogy oly országban, melynek lakossága tulnyomóan földmiveléssel foglalkozik s amellyel a jó földdel és a mezőgazdasági termelésre normális éghajlati viszonyokkal van megáldva, tehát: közgazdasági fejlődésének alapját a mezőgazdaság képezi, ha az fejlődik: a jólét, a megélhetési viszonyok kedvező alakulása általánossá lesz.

Ha a mostani magas földárakat tekintjük ilyen állapot boldog korszakát kellene, hogy éljük. Ámde jól tudjuk, hogy a magas föld árakat nálunk nem a mezőgazdasági kultúra emelkedése s így a föld termelőképességének fokozása által, annak érdekesebbé válásának egyedüli természetes és egészséges folyamata idézte elő, hanem a népünkkel kifejezésre jutott *földéhség*, mely a népesség és igények szaporodásával más kereseti módok hiányában párosulva annak a földmivelés iránti ragaszkodásával mindig több és több embert utal a mezőgazdaságra.

Tehát ha ezen földéhség kielégítésére bármilyen uton alkalom és lehetőség kínálkozik, azt a nép mohón ragadja meg még pedig minden komolyabb előszámítás és a következmények realis mérleglése nélkül is.

Föld utáni vágyakozásának elfogultságában képes a legmagasabb földárak fizetésének kötelezettségét magára vállalni oly mértékben is,

Szíves tudomásul! Angliában időző osztályvezetőnk értesítése szerint szeptember hó elején árverésre kerül Budapesten kb. **300 drb. nagy testű, kiválóan jól tejelő, kizárólag fiatal, hasas, Dairy-Cows** tehén és pedig: **Red-Dairy, Road-Dairy és Derby-Dairy**. A katalógusnak idejében való megküldése végettaz érdeklődők mielőbbi igénybejelentését kérjük.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

melyek a föld hozadék átlagát meghaladják, annál is inkább, mert erre saját egyéni munkája és életmódjának igénytelensége — mint egyébiránt nagyon is számot tevő tényezők — biztatják.

Az amerikai kivándorlással szereshető keresethez jutás indította meg ezt a föld iránti keresletet, s ébresztette fel a föld éhségét, melynek fokozódásával csak másodsorban befolyásolta földbirtoklási viszonyaink aránytalan tagolása.

Hihetetlen gyorsasággal emelkedtek a földtorgalmi árak, s terjedt el és lett népszerűvé a magánválalkozásokban semmi által sem korlátozott parcellázási üzlet, melynek elfajulásaként tekinthető az az állapot, hogy emelkedtek a bérletárak is holott a termelés megdrágult úgy, hogy nagyobb- és különösen középbirtokok bérlete már csak azért is, — mert a realisan megadható bérösszeg nem érheti el azon összegnek takarékpénztári kamatait sem a milyen a birtok parcellázás utján értékesíthető — lehetetlen, vagy ha magas árakon lehetséges is nemcsak az ilyen birtokok, de a házi kezelésben levőknek is jövedelméből a többlet termelés érdekében elengedhetetlen belterjesebb gazdálkodás által megkivánt befektetésekre is áldozni és előlegezni nem lehet és így azokon a belterjesség utján haladás egészen megbénítva lett.

Tehát ebben a folyamatban a gazdasági kultúra fejlődésének szempontjából tekintve: a gazdáknak az intelligens része, az az elem szorul ki lassanként, amely annak leghivatottabb s legképesebb művelője volt.

Laikusok ezt másként látják, s mindenároni földfelaprózás hívei látszólagosan a legjobb következtetéssel azzal érvelnek, hogy minél több kézen oszlik meg a föld annál inkább kihasználhatik annak minden talpalatnyi része; a kiscgazda, aki maga és családja műveli meg a saját földjét rá van utalva, hogy ezt a leg-tökéletesebben végezze és így a birtoktelaprózás már magában hordja az intenzivitást és annak természetes következményét a *többet termelést is!*

Lássuk azonban a valóságot:

Ami népünk még nem úgy gondolkodik, mint néhai Bánffy János gondolkozott, amikor »Bár a *kertem* nagyobb volna« című füzetet írta, melynek már címében volt a tartalom alap gondolata, hogy t. i. a tagosítás által függetlenné lett birtokviszonyok az intenzivitásra vezetnek, hanem úgy gondolja, hogy »bár a *földem* nagyobb, illetve több volna«, mert hát való igaz is, hogy a több föld többlet terem, s jobban meglehet utánna élni. Az talán észébe se jut, hogy *kevés földön is lehet többlet termelni*, s hogy ezzel az eszmével nem is igen próbálkozik, bizonyíték rá ha szét nézünk itt Erdélyben a városaink környékéni falvakban.

Vajjon látunk-e a *kertekben* olyan termelési üzemet, amelynek szembeötlő célja a kö-

zeli piac kihasználása? Látunk bizony, de bolgár kertészek kezén bérbeadott szántóföldet! És azóta, a mióta — pedig már jó ideje —, hogy a bolgár kertészet idekapott, láthatjuk e bár imitt-amott egy-egy érdemes hazánkfiának legalább kontárkodó utánzásbani próbálkozását? pedig szemük láttára történik. És ha tovább megyünk, a városoktól távolabb, látunk-e legalább saját szükségletüknek megfelelő feltűnőbb kertművelést népünknel?

Él-hal a földért, szereti a mezőgazdaságot — ami ugyszólván vérében levő foglalkozás —, de már a legapróbb részletekben is szorgosabb gondosságot, előrelátó figyelemmel, mely az eljárásokban bizonyos élelmességet is fejt ki, s főleg a kitartó türelmet igénylő u. n. pepecseléssel nehezen barátkozik meg, tehát e megfigyelésekből is egyszerűen csak az világlik ki, hogy a mezőgazdasági területek elaprozásának mégsem olyan egyszerű és természetes következménye az intenzivitás. Arra népünket még nevelni és tanítani kell!

Hiszen vegyünk példát magából a szorosabban vett mezei gazdálkodásból. Uton-utfélen láthatjuk, hogy tagosított határokon ahol a népies gazdálkodásban már tért hódított a mesterséges takarmánytermelés is — tehát a belterjesség első lépése — egyébiránt jó fekvésű és talaju rétek és kaszálókra milyen változatos geneologikus sorrendben éktelenkednek a vakondturások, az ősök ősétől a legfiatalabb generációig; láthatjuk a tövisbokrok mellett a kasza által óvatosan megkimélt gyomkórók vigan magzó szárait, árkolások hiányában az elterült vadvizés helyeket, bemohásodást stb. Még siralmasabb állapotban vannak — ahol még vannak — a legelő is állattenyésztésünk e becses tényezői. E mellett pedig napirenden van a természetes rétek és legelőterületeknek szántóvá való feltörése jelölül annak az okosabb számítás nélküli feltartóztatatlansul folyó irányzatnak, mely az egyszerű, megszokott termelés érdekében a termőerejükből kimerülő területeknek nem azoknak rendes trágyázás, jobb művelés, rendes vetésforgó általi megjavításra törekszik, hanem egyszerűen nekivág azok szűz földdeli szaporításának. Talán belátás hiányában, vagy a szükség által kényszerítve, de azon az uton halad így, mint a gazdátlan tétkozló, aki amíg tart a készből él.

Az intenzivitás, a többi és jobb munkát igénylő belterjesség iránt, ha csak valamivel több érke és fogékonysága lenne földmives népünknek nem láthatnók lépten-nyomon a minden kritikán alól levő trágyakezelést, késő ősssel is a jövő tavasz *reménységét a felszántatlanul szürkülő tarlok nagy területeit*, tavasszal pedig a szivály fényes barázdájú szántásokba beleerőszakolt magvetést, melyeknek keménnyé száradt rögein botorkázó igavonók után eredménytelenül táncol a primitív borona; nem láthatnók a degenerált számban és érték-

ben fogyatkozó marhaállományt és habár ez nagy szó, de szerényen talán valamennyiben hozzáférhet ez is a drágaság okait kutató oly sok okos értekezés áradatához, — talán nem volna annyira érezhető a drágaság is amiért annyit szidják az agráriusokat és e képet tekintve nem is épen ok nélkül, hiszen az előbb vázolt mezőgazdasági viszonyok között a fogyasztás folytonosan növekvő kereslete nem is lehet helyes arányban a lehetséges kínálattal.

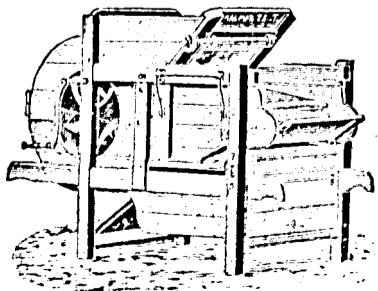
... A többlet termelésre való törekvés sikere alapjának a belterjességnek ami jeleit is látjuk népies gazdálkodásunkban, azokat nagyobb részben a nagy- és középbirtokok erre képesebb utmutató példáinak tudhatjuk be és habár már évtizedek munkájára tekinthetünk vissza a nép gazdasági szaktudását fejlesztő akciók működésében, amelyek újabb anyagi felsegítéssel is gyarapodtak, az eredmény mégsem mutatkozik annyira feltűnően, amint azt ezek után elvárhatnók. Miért? sok egyéb ok miatt jelentősebben azért is, mert népünkben — amint előbb is említém — hiányzik ezen haladás iránti érzék, s amennyiben az meg is van és fejleszhető és tényleg fejlesztetik is ez csak elméletben érvényesülhet, de a gyakorlatban már nagyon sok esetben utját állja az anyagi tehetség hiánya, amit a földszerzéssel elvált aránytalan terhek nyelnek el.

Mi volna tehát a teendő? elsősorban is az, hogy birtokpolitikánk a mezőgazdasági haladás nagy érdekében az ebbeni stagnáció megakadályozása végett céltudatosan még korlátozásokkal is aként irányíttassék, hogy ott, ahol kell juttasson földet a népnek nagyobb birtoktestek felaprózása által, de realis és megélhető feltételekkel és e mellett minden egyéb ehhez fűződő, s ezt nemzeti létünk és fennmaradásunk legfontosabb kérdése által is, indokoltan arra is gondoljon, hogy a mezőgazdasági haladás érdekét leghivatottabban, s legeredményesebben képviselni tudó intelligens gazdák a középbirtokokról le ne szoríttassanak.

Tehát ne csak az legyen a jelszó, hogy »földet a népnek« hanem földet az intelligens és »képesített« gazdáknak is és ne legyenek kénytelenek gazdasági oklevelükkel zsebükben épen a gazdasági pályáról kizárva minden más pálya és foglalkozáson kilincselni a megélhetésért.

Reméljük, hogy az ujonnan alakuló u. n. állami agrár bank fog igyekezni a feladatot megoldani és pedig leginkább a kiscgazdaságok mellett a középbirtok alakítását is figyelmen kívül nem hagyó bérlet szövetkezeti ügy keretében.

Már a dolog természeténél fogva is a nép földéhségének kielégítése mint realis üzleti alapon legjobban a bérlet szövetkezetek által történhet. Mert erre csak az fog vállalkozni aki valóban képes is érvényesülni s a magukat eredményesen fenntartani tudó középbirtok

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

bérletek létesítésének elősegítésével is fog előállni az az állapot, lesz értékesítve kellően a talaja annak, hogy a mezőgazdasági haladást szolgáló szervezetek eredményesen is működ-hessenek.

A pénz intézetek pedig a mezőgazdaság szolgálatában az előre haladás és fejlődés arányában a jelzálog üzletek mellett még más szintén biztos üzlet kört is fognak taláni rekonzencia képpen a most a parcellázások utján sűrűbben kínálkozó jelzálog üzletek esetleges csökkenésért.

Hadviger Albert.

A romániai tanulmány-út.

IV.

Constanza, 1911. VII/7.

Románia ifjú kikötővárosa most van igazán épülőben. Van két hatalmas elevátorja, a: 250—250 silóval, az egyes silók 15 waggon gabonára való ürtartalmuak. Az elevátorok berendezése a lehető legmodernebb. A vasuti waggonokból kiömlasztett gabona, mielőtt a silókba ömlesztetnék, előbb hosszú kaucsuk szijakon megy végig, vékony, egyenletes rétegben szellőztetés, szárítás végett, s ennek a kaucsuk szijnak a segítségével történik tulajdonképpen az elosztás is az egyes silókba. A kaucsuk szij szaladási sebessége 1800 (ezernyolcszáz) méter percenként. Az idén még két siló épül, mert kettővel nem tudják lebonyolítani a forgalmat főszezonban. Most elég üresek, de 6 hét múlva 20—30 hajó rakomány buza fog elmenni a kikötőből naponta.

Hatalmas Constanza petroleum depója is. Van már is 30 (harminc) drb. reservoárja a: 500 (ötszáz) waggon befogadó képességgel. Tavalyi kivitelük csak Constanza ketesztül, félmillió waggon petroleum volt, a világ minden részébe, Japánba is.

Constanza maga, egy gyönyörűen fejlődő kikötő város, melynek fejlesztésére rengeteget áldoznak. Már magában az micsoda óriási költségbe kerülhetett, hogy a szó szoros értelmében, úgy a hatalmas elevátorokat, mint a petroleum depókat, magába a tengerbe építik és fogják építeni, s ezen munkákról a töltési munkálatok előre tanuskodnak. Ugy a személy, mint az áru forgalom Constanza felé irányítására az ország belsejéből, szinte nyilegyenesen vasut vezet.

A személy, s mondjunk a világ forgalom egyik előmozdítója a tengerpartra épült monumentális és diszes kaszinóban újabban Monaco mintájára berendezett, de jóval kisebb arányu (legkisebb tét: egy ezüst lei) roulete bank, hol mi is kipróbáltuk szerencsénket — ki jó, ki rossz eredménnyel. Van szép forgalmas tengeri fürdője is. Egy kis tengeri hajózásban is volt részünk, a révkapitányság szíves meghívása folytán.

Hajózás után kimentünk az állami méntelepre, hol legnagyobb sajnálatunkra, csak néhány mént láthatunk, mert itt július 15.-ig vannak künn az állomásokon. A mének angol és arabs telivérek, illetve félvérek. Fedeztetési

dij *semmi*, még azok után a mének után sem, melyeket a birtokosoknak adnak, csak azt a kötelezettséget kell vállalni a magánosoknak, hogy a népnek *ingyen* fedeztetnek. A mén állomány Constanzaiban 150 drb.

Megnéztük a fenti gazdaság merinoprecoce törzsjuhaszatát, melynek célja *ingyen* jó kosokkal ellátni a köztenyésztés cigája állományait, de még eddig nem igen mutathattak fel pozitív eredményeket, mert az egész tenyészetet csak 1909-ben importálták.

Az említett juhállományról, jobban mondva törzsjuhaszatról a legnagyobb elismerés hangján írhatunk, mert úgy az egyes állatok, mint azok termelőképessége kielégítheti a legmesszebbmenő igényeket is. Pl. kosok után nyírtak az idén *szennyben* 10 kg. átlagot, anyák után 7 kg.-t. Az sem utolsó dolog, hogy idei bárányozáskor a 200 anya közül 4 drb. ellett 4—4 bárányt, 16 drb. 3—3-at, 28 pedig 2—2-t, a többi 1—1-et. Meddőség = 0.

Visszajövet gyönyörködtünk Dobrudzsának utba eső részében. Szelid halmos vidék, itt-ott még meg-meg huzódik ezen a részen is egy-egy tavacska, meg mocsár, de általában már sokkal szárazabb és kultiváltabb, mint hit-tük előre.

Állatállománya nagyobb, mint az alföldi részeké, láttunk juh nyájakat fehér és fekete cigájából, mangalica kondákat, méneseket, sőt gulyákat is, melyek moldovai marhaállományán meglátszott — szemben az alföldivel —, hogy jobb tartásban részesülnek, s úgy vonatról nézve, a nagyobb szarvak és nagyobb testalkat révén egy kis magyar erdélyi vérré is következtettünk.

A föld itt is nagyrészt már eke alatt van, csak a buza, meg tengeri között fel-felütődő nádszál beszél a régi Debrudzsáról, arról az időről, mikor még ingyen kínálgatták a földet! Most ott is 1000—1200 korona *hectárja*, dacára a kevés népességnek.

Estefelé későn érkezünk Bucurestbe megpihenni, erőt gyűjteni a további utra.

(Folyt. köv.)

Kézi tengeri-ültető.

(F.) A tengerit gazdáink amint azt a gyakorlatban láthatjuk igen sokféle módon vetik. Sajnos ezek között Erdélyben nagyon sok esetben a legrosszabb, a leghelytelenebb vetési módokkal találkozunk, aminek meg is van az eredménye a meglehetősen gyenge átlagtermésekben. A tengeri termések mai átlagaival megelégedve nem lehetünk és mindent el kell követnünk, hogy azokat fokozzuk, még pedig addig ameddig csak jövedelmezően lehet. A modern gazdálkodás a ő eszközeivel és módjaival erre törekszik kivétel nélkül minden növényünk termelésénél. A tengeri termelése sem képezhet és nem is képez ebben a tekintetben kivételt. A tengeri művelése terén is igen sok üdvös újítást tett a modern alapokra fektetett gazdálkodás. Ha ezen újításokon végig tekintünk örömmel tapasztalhatjuk azt, hogy annak milyen kedvező, még pedig jövedelmezően kedvező hatása van a tengeri termelésre.

A modern tengeri termelés terén, a négyzetbe való ültetés mind nagyobb tért hódít. A négyzetbe ültetés keresztül vitelét nagyban elősegítik az e célra készült gépek, melyek a magot megtelelő módon; megfelelő mennyiségben és mindenkor az adott viszonyoknak megkivánt mélységbe tudják lerakni. Ezen gépek között találunk igás állatok által vontatottakat és kézieket.

Természetesen úgy az egyik, mint a másik csoportba tartozók nagyon sokféle szerkezetűek, kivitelűek lehetnek. A különböző kézi ültetők közül kívánom a figyelmet felhívni egyre. Eagle eredeti amerikai kéziültetőre, mint olyanra, mely megbízható módon használható fel a tengeri ültetésre ép úgy, mint más a fészekbe ültetést meghaláló növények magvainak ültetésére.

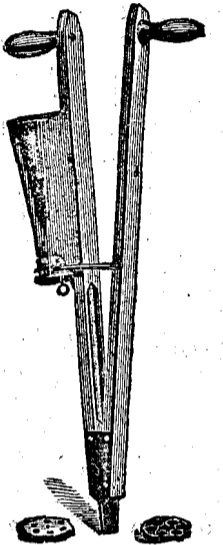
A készüléket különösen a kisebb birtokosok, de még a nagybirtokosok figyelmébe is ajánlom.

A készülék tulajdonképpen igen egyszerű s könnyen kezelhető. A készülék maga két famarkolatú karból áll, melyek vaslemezekkel vannak összefoglalva és szét-huzhatók megösszetolhatók. A karok alsó végükön ásólapokkal vannak ellátva, melyek ha a karok fogantyus vége nyitva van összszecsukódnak, ha pedig a fogantyukkal ellátot részét a karoknak összeesapjuk szétnyílnak. A karok egyike van erősítve a megtartó szelence, melynek aljában találjuk a vetőtárcsát. Ezen karon van még elhelyezve a vetőcsatorna is. A vetőt árcsa peremén 6 fog van elhelyezve, melybe a másik karra erősített vaskarnak fogas vége beleakad, ez a karok szétnyílásával és összeesapásával működésbe hozza a vetőtárcsát. A készülék használata előtt a magszelence fene-kén lévő nyílásban azt a vető tárcsát helyez-zük, amely a vető mag nagyságának és a ki-vánt szem mennyiségének megfelel.

A vetőtárcsa elhelyezésénél ügyeljünk arra, hogy annak a sima oldala legyen fenn, mert csakis az esetben lesz helyes annak a működése.

A vetés megkezdése előtt a karokat szét-nyitják, ami által egy fészekbe szánt megfelelő számú mag, a magszelence karján lévő vezető csatornán keresztül, az akkor zárt ásólapokhoz esik. Ilyen állapotban az ültető készülék ásólapokkal ellátot részét beszurjuk a földbe olyan mélyen, amint azt az ásó megengedi és a szétnyitott karokat összeesapjuk, amikor az ásó lapok szétnyílnak, a szem pedig a fészekbe hull. Ilyen, fent összeesapott karokkal, lent pedig széjjel nyitott ásó lapokkal kell a készüléket a földből kiemelni, mert különben, különösen nedves talajban, föld szorul az ásólapok közzé, ami a készülék működésében zavart okozhat. A talajból való kiemelés után a karokat azonnal szét kell nyitni, amikor a fenti folyamat újból megindul.

Ha a talaj jól van (porhanyitva) előké-szítve a lyuk magától össze esik, ha pedig a a talaj nem elég laza és porhanyó, úgy any-nyira, hogy a fészek magától nem záródik be, akkor a kezelő munkás lábával végezheti a betemetést, miután az új fészek előtte van mindég.

Legnagyobb választék és legjntányosabb árban kapható.
Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kőzselők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és **szőnyegnyújtó raktára**

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, chédli és futó-szőnyeg, gypaju és csipkefüg-gönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

A készülék egyszerű könnyű kezelhetőségénél fogva a munkás minden további nehézség nélkül kezeli azt, szívesen dolgozik vele, mert hisz az ültetés sokkal könnyebb vele, mint kapa után a kézzel való fáradságos ültetés.

A munka ezen vetőkészülékkel igen gyorsan megy és a beültethető terület nagysága attól függ, hogy a munkás milyen gyorsan tud haladni a szántott földön. Tíz órai munkaidőt véve alapul egy munkás a különböző viszonyok szerint naponta 1—3 kat. holdat ültethet be.

Az ültető alkalmazása előtt a négyzetbe ültetés pontos keresztül vitele szempontjából a területet vonalozzuk meg.

A tengeri ültető előnye, hogy a magvakat egymás mellé rakja le, a mag mindig egyenletes mélységbe lesz ültetve s így egy időben egyenletesen kell ki; kevesebb vetőmagra lesz szükség, mert ha a mag egyenletes, mindig csak a kívánt és előre meghatározott számú magot ülteti el; a munka gyorsabban halad mintha, kapa után ültetünk; a betakarása a magnak elesik; kezelése, beállítása egyszerű. Az ültető könnyű amennyiben a súlya 3 kgm.

Ára 12 korona kapható Mc. Cormick cégnél Budapest, V. Alkotmány-utca 12.

Állami népsegítő gazdasági akciók Magyarországon.

III.

A gazdasági szociológiai tevékenységnek az a feladata, a falusi társadalom szervezése, társadalmi és gazdasági nevelése. Ennek első etage-ja a *falusi gazdakör*, a paraszt kaszinó Az országnak haladottabb, magyarabb (tehát egyneműbb) vidékein már minden faluban van gazdakör, itt a kirendeltségnek kellett megcsinálni, hogy a falu gazdáinak közös gazdasági érdekeit egy szervezet előmozdítsa, hogy ebben a szervezetben beletanuljanak az „egyesített erő” elvével tovább dolgozni, mert a későbbi intézmények a *szövetkezeteknek*, s közkereseti társaságoknak a gazdakör az előiskolája. Ide jár a parasztszabadság idejében, itt hasznos dolgokat olvasgathat, itt felolvasásokat s előadásokat hallgathat s itt azoknak is van szavuk, akik a községi képviselőtestületből kiszorultak. Ha jól vezetik a papok, tanítók, jegyzők, — földbirtokos elnökök — a gazdakört, áldásos emeltyűje a falusi nép szellemi fejlődésének. Szegény falukban a kirendeltségek bérelnek kaszinó helyiséget, mert fontos, hogy pihenő idejében ide jöjjen a paraszt, s ne menjen a korcsmába. Az erdélyi kirendeltség területén 9 vármegyében 460 gazdakör alakult 23.509 taggal, esik tehát egy gazdakörre 51 tag. A tót vidéken a rövid idő alatt 14, a ruthén akcióban 23 gazd kör működött 1909-ben, azóta is több fejlődött. A gazdakör alakítás az első lépése a kirendeltségnek, mert a többi segélyt csak ezen a közegen át tudja és akarja a gazdanép közé juttatni. Így legelső gondja, hogy a *faeke* (!) hazájában felszerelje a gazdaköröket kiszárazóknak való modern *közös* gépekkel, de még használati eszközöket 30%-os állami kedvezményvel vásárolhatnak a gazdaköri tagok. Ebben már csak azért sem szűkmarkuskodik a földművelési minisztérium, mert a miniszteri

szék elfoglalásakor igaz alapról szólott oda a gazdáknak gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter: „termeljünk többet” s ennek sok minden egyében felül a jobb gépek is előfeltételei. Az erdélyi részeken 1903-tól 1909 végéig 305 gazdakörbe 1209 drb. gép ment ki, 132,528 kor. értékben, de a hegyvidéki gazdakörökben is halad a gépfelszerelés. A jó gépeknek megvan a példás hatása, mert ime az erdélyi gazdakörök tagjai maguk is vesznek már gépeket, így 244 gazdakör 722 drb. gépet vett 116.383 kor. értékben, ebből a kirendeltség csak 32.457 korona kedvezményt vállalt.

A gazdakörök részére a földművelésügyi minisztérium 100—200 könyvből álló, u. n. *népkönyvtár* szokott adományozni, oly falukba, ahol a parasztcasinó látogatása már állandó divatban van. A hol már *olvasottabb* a gazdanép, ott 6—8 hetes gazdasági esteli tanfolyamot tart a megyei gazdasági vándortanár, a szabad vasárnapokon pedig más községekben tart gazdasági, szociális és szövetkezeti *előadásokat*; így mintegy előkészíti a talajt a gazdaköri és szövetkezeti életre. A tanfolyamok s vasárnapi előadások alkalmából *népies füzeteket* osztanak ki, — amelyekben egy-egy gazdasági témáról csak éppen annyi tanács van írva, hogy a kiscgazda azt követvén, egy lépéssel előbbre haladhasson. Nem tagadható, vannak olyan elmaradt községek is, ahol egyelőre a *gazdasági kalendárium* kiosztásával lehet a naiv népet az értelmesség fokain előbbre emelni, — 1909-ben az erdélyi részeken 353 községben 499 téli falusi előadást tartottak 24,914 kiscgazda előtt, a népkönyvtárak száma 315 volt, a hegyvidéken 35 faluban. Ha már előadások és olvasás révén tanulásra szoktatták a kiscgazdát, még mindig nincs meg a biztos alapja az előbbre terelésnek, mert konservatív paraszt *csak azt hiszi el, amit lát*, s mert kivált az elhagyatottabb vidékeken nincs a közelben egy-egy mintaszabványos középirtok, vagy uradalom; fokonként egy-egy értelmesebb gazdából minta-parasztot, illetve mintagazdaságot állítanak, amelyet az állam jobb gépekkel, állatokkal, vetőmaggal, gyümölcsfákkal stb. lát el s ezért a gazda egy rendszeresebb vetés-forgóra, falusi gazdasági rendszerre vállalkozik. Ilyen mintagazdaság a hegyvidéken 9, a felvidéken 5 községben volt 15—30 khold terjedelemben.

Egy-egy kiválóbb gazda fiából jobb gazdát ambicionál, ezeket a kirendeltségek az állami földműves iskolában helyezik el, de vannak ezen a vidéken kisebb méretű különleges iskolák is, pld. Tordán és Alsóverecskén, a hol a vidéki viszonyoknak megfelelő tananyagot gyakorolnak és tanítanak. Ilyenformán éventé ként 30—40 kiscgazda fia nyer nagyobb gazdasági tudást, s ha ezek felnőnek, kitünő előjárókká nevelhetők a gazdakörben s a szövetkezetekben.

De gondolnak a kirendeltségek arra is, hogy ezen előjárók, akik a kirendeltségek exponensei a falukon többet tudjanak, lássanak s tanulhassanak. Ezért engedélyezte a minisztérium a 2—3 napos gazdasági tanulmányi kirándulásokat, vagy jól felszerelt állami gazdasági telepekre, vagy oly vidékekre, ahol már haladottabb a mezőgazdaság s társadalmi kultúra. Így pld. az erdélyi részeken a Brassó és Beszterce vidéki szász falvakban nemcsak

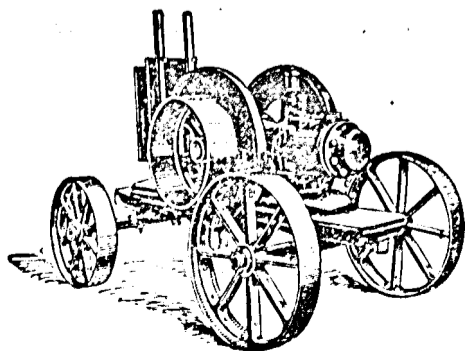
szívesen látott vendégek a más vidéki papok, tanítók, jegyzők és jobb gazdák (minden faluból 3—5 ember vehet részt), de magasabb szász kulturájukon sokat is tanulhatnak ezen népvezetők, amint a maguk vidékére is átplántálhatnak. Így lesték el pld. a Sack eke, a henger, a tengeriültető gép, a lókapu, a répa- és szecsavágó gép, a tejszövetkezet, a marhabiztosító szövetkezetek hasznát és legalább megcsudálhaták a szászok egyetértését, és munkabeli fáradhatatlanságát.

(Folyt. köv.)

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A szeszadópótlék. Az 1911. évi állami költségvetésről szóló 1911: XIV. t.-c. 8. §-ában a szeszadópótlékre vonatkozólag foglalt határozmányok végrehajtása tárgyában az 1998: XXVIII. t.-c. végrehajtása iránt kiadott utasítás II. részének hatályon kívül helyezése mellett a pénzügyminiszter a következőket rendelte el: Az 1911. XIV. t.-c. az 1899: XXIV. t.-c. cikkkel behozott szeszadópótléknak tételét, melyet az 1901: XIII. t.-c. 10 fillére leszállított, az 1908: XXVIII. t.-c. 123. §-a pedig 30 fillérré emelt, 1911. évi szeptember 1.-ével kezdődő hatálylyal 50 fillérré, a szeszadópótléknak az 1889: XXIV. t.-c. 4. §-a szerint engedélyezett visszatérítés esetében a visszatérítendő összeget pedig ugyancsak 1911. évi szeptember 1. napjával kezdő hatálylyal az 1899: XXIV. t.-c. 4. § 1. pontja alatt említett esetben 15 fillérről 22 fillérré, a 2. pontja alatt említett esetben 30 fillérről 50 fillérré emelte fel. E törvényes határozmányoknak megfelelően az 1899. évi XXIV. t.-c. 2. §-a alapján szeszadópótlékmentesen beszerzett és előírásba vett alkoholmennyiségekről vezetendő számláknak az előírásba veti alkoholmennyiség kimérése után, legkésőbb azonban a megállapított 12 havi időtartam lejártával eszkozlendő lezárása alkalmával megejendő leszámlolás eredménye szerint fizetendő szeszadópótlék az 50 filléres tételnek megfelelő összegben lesz beszedendő akkor is, ha a leszámlolás tárgyát képező alkoholmennyiség még 1911. évi szeptember 1. előtt szereztetett be, a leszámlolás azonban 1911. évi szeptember 1.-én, vagy e napot követő időben ejtik meg. Hasonlóképpen mindazokban az esetekben, midőn a szeszadópótléktől feltételesen mentes szesz beszerzésére adott engedélyhez képest a szeszadópótlék iránt biztosíték teendő, e biztosíték összegének meghatározásánál a szeszadópótlék az 50 filléres tétel szerint számítandó akkor is, ha a biztosíték még 1911. évi szeptember 1. előtt tétellett és ez a biztosíték az említett napot követő időre is hatályos.

Tenyészlovak kiállítása és díjazása. A m. kir. földművelésügyi miniszter 33122—II/1. szám alatt a vármegyei és városi gazdasági egyesületeket, valamint a törvényhatósági lötenyészbizottságok elnökeihez leiratot intézett a lókiállításokon és lódíjazásokon kiállítandó lófajták és azoknak államsegélyből való díjazhatása tekintetében. Felhívja a miniszter a kiállítási rendezőség figyelmét arra, hogy a különböző vidékeken tartandó lókiállítások különös gondot fordítsanak az illető vidék tenyészkerületi beosztására, nehogy az illető vidék gazdái tévesen befolyásoltassanak, a követendő

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel

Legbiztosabb hajtóerő a

G N O M

Iroda és raktár: Bécs, VI/1., Gumpendorferstrasse 72/E.

magánjáró benzín- és nyersolajmotor.

5000-nél több motor üzemben. Könnyen kezelhető. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 2579

tenyésztést illetően, ami eddig gyakran történt meg, főleg hidegvérű lovaknak más tenyészirányba osztott kerületekben való kiállítása folytán. Éppen ezért a földművelésügyi miniszter által az illető vármegye lótenyésztőbizottság elnöke utján adományozandó pénzösszegekből csak az illető vármegye egész területére avagy annak egyes részeire nézve megállapított általános tenyésziránynak megfelelő lóanyag részesülhet pénzbeli, de egyszersmind diszoklevélbeli kitüntetésben is kivételt képeznek e rendelkezés alól a hidegvérű tenyészkerületeket alkotó vármegyéi területei, hol úgy a vérbeli, mint a hidegvérű tenyésziránynak megfelelő lóanyag, egyforma díjazásban részesíthető, valamint az országos jellegű, vagy több vármegye területére kiterjedő rendezendő lókiállítások.

Használt távirtda huzalok. A gazdaközön-ség tájékoztatása céljából közlöm, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur — vonatkozó értesítése szerint — az ócska vas- és acél huzalnak gazdasági célokra való eladását beszüntette, miután újabban inkább bronzhuzalok alkalmazhatnának a táviró és távbeszélő építkezéseknél s így ócska vas- és acélhuzal készlet nem lesz raktáron. — M. kir. földművelésügyi miniszter.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Esküvő:** Ugron Jenő pusztakamarási földbirtokos augusztus hó 8.-án esküdtött örök hűséget Dózsa Sasának, Dózsa Endre kamarás, alispán bájos leányának. Ugy az ifju párnak, mint az örömapának szerencse kívánatainkat tolmácsoljuk.

— **Uj gazdasági akadémiái tanár.** A földművelésügyi miniszter Dr. Hofmann Ferenc segédtanárt a keszthelyi gazdasági akadémián rendkívüli tanárra nevezte ki. Lapunk munkatársát kinevezése alkalmából szívélyesen üdvözljük.

— **Kinevezések** a gazdasági felügyelő-ségeknél. A földművelésügyi miniszter Lickli Károly m. kir. gazdasági felügyelőt a VII. fizetési osztályba, Kisdy-Vásárhelyi Árpád m. kir. gazdasági felügyelőt a VIII-ik fizetési osztályba Mesterovits Iván m. kir. gazdasági-segédfelügyelőt IX-ik fizetési osztályba m. kir. gazdasági felügyelőkké, továbbá dr. Studinka Elemér m. kir. gazdasági segéd-tisztet; Puly Iván, Bornemissza Gábor, Perlaky Eiemér és Balku Gyula fizetéstelen m. kir. gazdasági segédfelügyelőket a X. fizetési osztályba m. kir. gazdasági segéd-felügyelőkké, Andrássovich Géza m. kir. muzeumi őrt a VIII. fizetési osztályba m. kir. gazdasági felügyelővé nevezte ki.

— **Gyászhir!** Részvétellel vettük a gyász-hirt, hogy Tulogy Samu volt kolozsvári gazdasági tanintézeti intéző, majd később gazdasági felügyelő f. hó 11-én életének 63 évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultat, ki egy életünknek igen tevékeny tagja volt, f. hó 12.-én temették el nagy részvétel mellett Kolozsvárt. Temetésén egy életünk számos tagja jelent meg.

— **Elmaradt állatkiállítás.** A Brassóban október hónap elejére tervezett állatkiállítás elmarad és azt 1911-ben nem tartják meg.

— **Állatdíjazás Gyaluban.** Az E. G. E. kolozsmegyei szakosztálya augusztus hó 20.-án Gyaluban kiscgazdák által tenyésztett erdélyi magyar szarvasmarhák részére járási állatdíja-

zást rendez. A bíráló-bizottság elnöke: gr. Eszterházy Kálmán főispán, helyettes elnök Gallus Viktor fdb. Tagok: Dési Gyula, gy. Rosenberger Ignác, Kovács Béla, Kun László br. Jósika Aladár, Tazler Rezső, Juhász Árpád gazd. akad. tanár.

— **Beiratkozások a kolozsvári gazdasági akadémiába.** A gazdasági akadémián az 1911-12. tanévre a beiratkozások f. évi október 1-8.-ig fognak megtartatni, A beiratáskor keresztlevelet és előképzettséget igazoló bizonyítványt (középfiskolai vagy jeles kereskedelmi érettségi) kell felmutatni. Ugyanezkor fizetendő 97 K 20 f., melyben félévi tandíj, beiratási díj és biztosíték is bennfoglaltatik. Az akadémia konviktussal áll kapcsolatban, melyben a fizetőhelyes hallgatók 44 K-ét nyerhetnek lakást és teljes ellátást.

— **Járási termény, gyümölcs, szőlő, bor stb. bemutató Tekében.** A kolozsmegyei gazdasági szakosztály a tekei járási gazdabizottsággal karöltve, Tekében 1911 október hó 15. és 16.-án járási gazdasági termény, gyümölcs, szőlő, bor és gépbemutatót rendez. Az alakuló gyűlés július hó 23.-án volt Tekében a szolgabírói hivatalban, amelyen a rendezőbizottságot megválasztották, s pedig elnökké: Dózsa Endre alispánt, nagyidai birtokost; kiállítási igazgatóvá Papp Zoltán főszolgabíró; csoport rendezőkké: 1. a gazdasági termények csoportjában Scheiner János birtokost; 2. a gyümölcs-csoportban Hermann Albert tiszteletest; 3. a szőlőcsoportban Fronius István igazgató tanítót; 4. a borászati csoportban Schuster Károly birtokost; 5. a konyhakerti termények csoportjában Hoffmann Frigyes és Wagner János községi előljárókat. Beválasztottak továbbá a rendezőségbe: Tokaji László E. G. E. titkár, Juhász Árpád gazdasági akadémiái tanár, Szemere Bálint m. kir. szőlészeti felügyelő, Wolszky Győző és dr. Csérer Lajos gazdasági szak-tanárok.

A 2 napos gazdaünnepély sorrendje a következő: október 15.-én d. e. 7-10-ig dolgozik a bírálóbizottság, 10-kor a kiállítás megnyitása és megtekintése, 11-kor a járási gazda-értekezlet megkezdése a szász iskolában; a közebed után d. u. 4-kor a tekei szőlőtelepek megsejmlélése; október 16.-án d. e. 9 órakor a tenyészállatdíjazás megkezdése, d. u. a Campbell-féle talajművelőgépek bemutatása, s a Scheiner-féle mintagazdaság megsejmlélése. Nagyon fontos és érdekes lesz ezen 2 napos gazdaünnepély olyan végvidéken, ahol a vas-uttól 25 kilométer távolságban a szász buzgalom, s szakértelem révén egy a mezőgazdaság, mint az állattenyésztés, de különösen a gyümölcs- és szőlőművelés példászerű fokra fejlődött.

— **A Szolnokdombokamegyei Gazdasági Egyesület** a gazdasági ismétlő iskolákban legtöbb néptanítók fáradozásait jutalmazni óhajtván, részükre pályadíjakat tűzött ki. A pályadíjakra 1912. évi február hónap 20-ig minden megyebeli néptanító pályázhat, aki az 1911-1912. tanév alatt gazdasági ismétlő iskolát vezet és ez ismétlő iskolákban elismerésre méltó eredményt mutat föl. Ezzel egyidejűleg a gazdasági ismétlő iskolák tanulóit is jutalmazni óhajtván az egyesület. Buzdításukra több jutalomtárgyat tűzött ki, melyeket az vizsgálá-tonkon oszt ki az egyesület megbízottja. Végül, hogy a gyermekeket a mezőgazdaság megértésébe és szolgálatába bevezessék, jutalomdíjat

adnak annak a tanulóknak is, aki a vizsgán atyja ukorica-terméséből a legszebb cső kucoricát mutatja be.

— **A réten álló fűzfa gazdasági termény.** Fölmerült eset kapcsán elvi határozatban mon-dotta ki a hatásköri bíróság, hogy a réten álló fűzfa, s annak lehullott vagy levágott galya, gazdasági termény. Az ilyen termények ellopása mezőrendőri kihágás, s az ügy elbírálása az értékre való tekintettel a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

— **A gyümölostenyésztés előmozdítása** érdekében a Szolnokdombokamegyei Gazdasági Egyesület az idén egy 100 koronás első, egy 80 koronás második és egy 50 koronás harmadik díjat tűzött ki azon megyebeli gazdák jutalmazására, kiknek legalább is száz darab helyesen kezelt és jól gondozott termő alma és körte fájuk van. A pályázati kérést 1912. év július hónap 1-ig kell benyújtani az egyesület elnökségénél Désen. Az elbírálást lehetőleg a következő esztendő augusztusában végzik el.

— **A hadi célra alkalmas gépteherkocsik szubvenelője.** A hadügyi igazgatás a magántulajdont tévő gép-tehervonatok, teherautomobil pótkocsival, gyártását, beszerzését és használatát beszerzési és üzemi segítséggel támogatja, hogy szükség esetén a hadsereg hadi célokra alkalmas gép-tehervonatokkal felszerelhető legyen. A segítség rendszerint 4000 korona beszerzési költségből és öt éven át évi 1000 korona üzemi jutallékból áll. E segítség elnyerhetésére vonatkozó föltételek a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **A tenyészállat törzskönyvek országos ellenőrzése.** Az „Országos Törzskönyvelő-bizottság” megbízásából Murányi Nándor országos törzskönyvvezető beutazta az állami bírálag kezelt birtokait, hogy azokon tenyészállatok törzskönyvéinek helyes vezetéséről meggyőződést szerezzen. Utjában meglátogatta a mező-hegyesi, fogarasi kisbéri és bábolnai ménes-birtokokat, a tordai ménesgazdaságot és a gödöllői korona uradalmat Murányi megállapította, hogy a nyugati fajta szarvasmarhák törzskönyvelésénél mindenütt kellő figyelmet fordítanak a tejelőképesség nyilvántartására, ami azt jelenti, hogy szakítva az eddig uralkodó rideg formalizmussal, most már az állam-birtokokon is a fősúlyt a helyes küllem mellett az állatok tehetőségére fektetik.

— **Pályázat erdőesítési jutalmakra.** Az erdőtörvényben körülírt kopár-, vizmosásos- és futóhomok-területeken folyó évben létesítendő, közgazdasági jelentőséggel bíró erdőesítések megjutalmazására gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter az országos erdei alaphól tizenegy nagy jutalmat, tíz elsőrendű és kilenc másodrendű elismerő jutalmat tűzött ki. Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdőesítésekkel az erdőesítést teljesítő birtokos, erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdőesített terület bérlője is. A folyó év tavaszán teljesített erdőesítéseket legkésőbb július végéig, a folyó év őszén teljesített erdő-sítéseket pedig legkésőbb december 25.-ig kell a közigazgatási erdészeti bizottságnál, vagy a királyi erdőfelügyelőségénél pályázatra bejelenteni.

— **Szőlőmunkástanfolyam.** kezdődik a jövő év januárjától a kecskeméti vincellér-iskolában. A már most közölt pályázati hirdetés szerint a tanfolyamra október 1-ig kell folyamodni. A tanulók teljes ellátást és lakás-

Gazdák figyelmébe!

Szuperfoszfát műtrágyát

őszi és tavaszi szállításra legjutányosabban szállítunk:

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE, MAROSVÁSÁRHELY.

kapnak s ezenkívül hónaponként 10 korona díjazásban is részesülnek. A kérvényeket a kecskeméti állami Miklós-Szőlőtelep vincellériskola igazgatóságához kell benyújtani. Felveszik azokat, kik, épek, egészségesek, katonasoron, illetve sorozáson túl vannak, magyarul írni és olvasni tudnak.

— Az állati betegségek országos összegezése.

A betegség neve	Összesen		A mult heti állapothoz képest			
	község	udvar	több		kevesebb	
			község	udvar	község	udvar
Lépfene	337	367	39	38	—	—
Veszétség	280	287	7	4	—	—
Takonykór	57	61	3	3	—	—
Ragadós száj- és körömfájás	3578	24630	—	—	25	532
Juhhimlő	47	71	1	—	—	2
Ivarszervi hólyagos kiütés	28	64	—	—	8	12
Rühkór	159	313	—	—	14	30
Bivalyvész	10	10	2	2	—	—
Sertésorbánc	365	993	—	7	—	—
Sertésvész	1001	3449	56	236	—	—

— Gabona vetőmagvak eladása iránti hirdetésünkre felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy nagyobb szabású kísérletről van szó, mely iránt máris sikerült a külföld figyelmét felkelteni. A jó minőségű erdélyrészi gabona és később (összel) takarmány vetőmagvak kiviteléről van szó, mely ha az idén sikerül, állandó jobb értékesítésre van kilátás.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gazdatiszti állást keres, 40 éves, ref. valásu 19 évi gyakorlattal kitünő bizonyítványokkal, *gazdatiszti vizsgát jó sikerrel tett gazdatiszt*. Ki a gazdaság minden ágában, cukorrépa termelésben, repce, termelésben, valamint az állattenyésztés és hizlalásban teljesen jártas. — Jelenleg egy 1800 holdas gazdaságban, hol 160 hold cukorrépa termelés van évenként, felmondatlan állásban működik. Mefelelő állást elfogadna folyó évi November 1.-től, avagy 1912. évi Április hó 1.-től, kis gyerekei neveltetése végett szerényebb igényekkel is. — Esetleg egy kisebb birtokot fixadminisztrációra is elvállal.

2606

Cim a kiadóhivatalban.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900.

Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,981.360.— K.
Tartalékok 2,401.687.53 „

Összesen: 4,383.047.53 K

1901. évi fölösleg	90.349.— „
1902. „	59.782.26 „
1903. „	109.831.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „
1906. „	39.248.65 „
1907. „	41.877.32 „
1908. „	81.038.76 „
1909. „	106.589.64 „
1910. „	120.164.38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár-ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910 évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára rughak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

2008

FELHIVÁS

GABONA-VETŐMAGVAK ELADÁSÁRA.

Nagyobb külföldi kereslet lévén erdélyrészi gabona-vetőmagvak iránt, felhívjuk azon hazarészi birtokos urakat, akiknek az idén jobb minőségű

búza, rozs, árpa és zab

termésük van, hogy azokból (ha csak egyikből is) egy 2 kg.-os, teljesen azonos mintát

augusztus hó 24-éig

a mennyiség mázsánkénti ár és hektolitersúly megjelölésével — hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

AZ

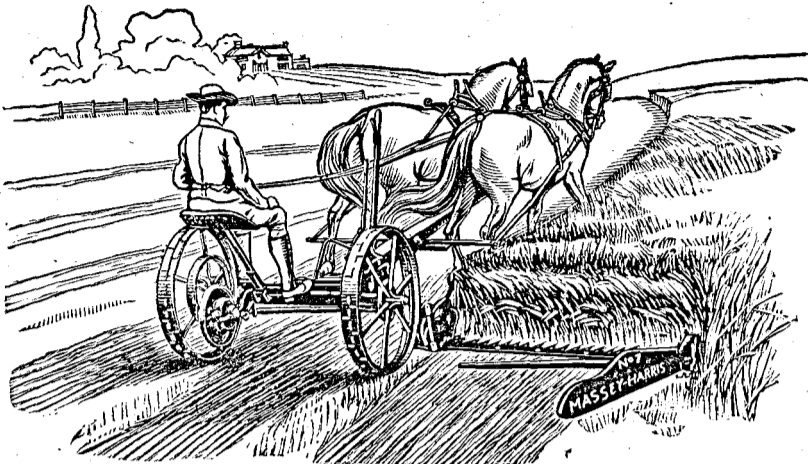
ERDÉLYI GAZDA

KIADÓHIVATALA, KOLOZSVÁRT.

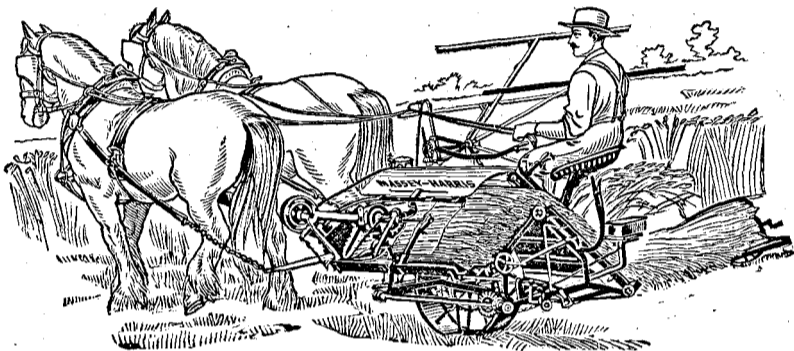
2612

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

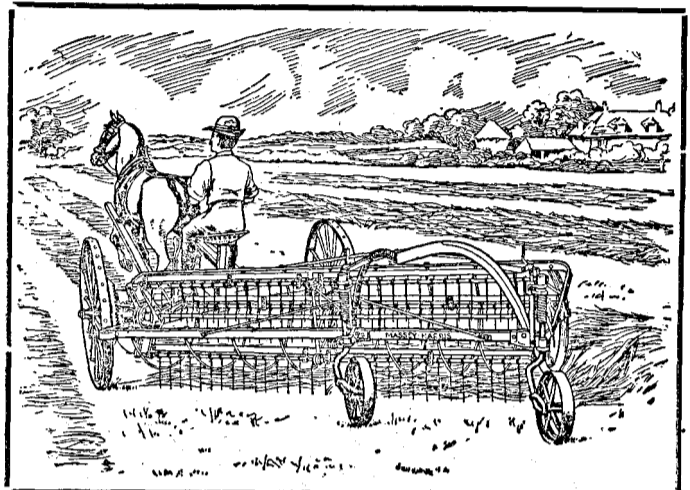

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszaló, aratógép és föld-
:: mivelő eszközök gyára ::
TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

„Side Delivery“

Kombinált szénagyűjtő- és forgatógép.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzők konvertációk más intézeti terheket, rendbeszedem egy-uttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kimelő eljárással.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet“-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsoandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszabeni és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.

A „Nagyszabeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége.

Fischer-féle

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglevő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10-50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös anuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marke védjegyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforos trágya!

Csak akkor ilyen van és olomzár

valódi, ha zsákban eredeti van rajta.

2617

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank KONVERZIONALIS SORSJEGY,

MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra má egy vagy több nyercemény esett,
MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehetők bárhol.
MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb jätékterve ennek van és
MERT legnagyobb fönyerceménye

2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre havi 16— korona	
„ 11 „ „ 15—	„
„ 12 „ „ 11—	„
„ 13 „ „ 10—	„
„ 14 „ „ 9—	„
„ 15 „ „ 7-50	„
„ 16 „ „ 7—	„
„ 17 „ „ 6—	„

vagy letétre 30— K foglaltó lefizetése után legolcsóbb kamata. A nyercemények azonnal a veszt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötel, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

2578

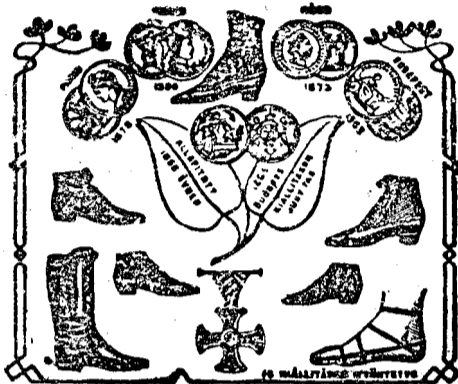
NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

Az „Erdélyi Gazda Tárcsa-Naptára“

tizenhetedik évfolyamának előkészítő munkálatai most vannak folyamatban, mely alkalomból felhívjuk a t. hirdetőik becses figyelmét a zsebnaptárban közölt hirdetések rendkívüli eredményességére.

Az „Erdélyi Gazda Tárcsa-Naptára“

mely az egyetlen, mely magában foglalja az erdélyi és szilágyvármegyei vásárok egyedül pontos jegyzékét, az idén még az eddiginél is nagyobb számban fog megjelenni, mely körülmény fokozza a zsebnaptárban közölt hirdetések eddig is kedvezően ismert eredményességét.

Hirdetések árai:

A címlap alsó egyharmada	50 kor.
Egy boríték oldal	50 kor.
Az utolsó belső boríték oldal (bankópénztárcánál)	40 kor.
Belső címlap alsó egyharmada vagy hátlapja .	30 kor.
Tíz szöveg oldal alján 2 cm. széles szalag hirdetés	30 kor.
Az első és utolsó színes oldal	25 kor.
Szöveg közötti oldal (minden páros oldalon) .	20 kor.
Színes papírra nyomott hirdetés	15 kor.

2615

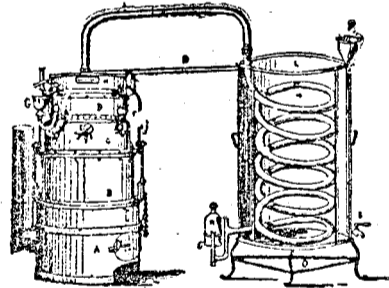
Hirdetéseket szeptember hó 15-ig vesz fel az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatala.

Az ezredéves országos kiállításon nagy éremmel, I. Szegedi és II. Pozsonyi mezőgazdasági kiállításon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

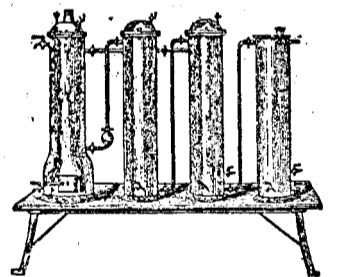
Legújabb gyümölcs-, törköly és borseprű-lepároló készülékek,

duplafűző kazánok vízfürdővel, kozmásodás lehetetlen, mert a cefre teljesen vízben lesz fölforralva. Egyszerű keverővel ellátott és tengelyen fordítható, könnyen és gyorsan kiüríthető főzőkazánok, mindennemű pálinka és cognac-fűző kazánokat szállít és gyári berendezések felszerelésére ajánlja magát

Gállik Lajos rézművesmester üzlete
BUDAPEST, VII., Kertész-utca 8. szám.

Képes árjegyzéket bérmentve küld.

Ócska rezet folyó árban becsérel.

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére a legjobb és a legtökéletesebb

2585 II

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld: **LUTZ EDE és TÁRSA** festékgyára BUDAPEST, VII., ker., Órnagy-u. 4.

Orpington fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-t út 13. szám.